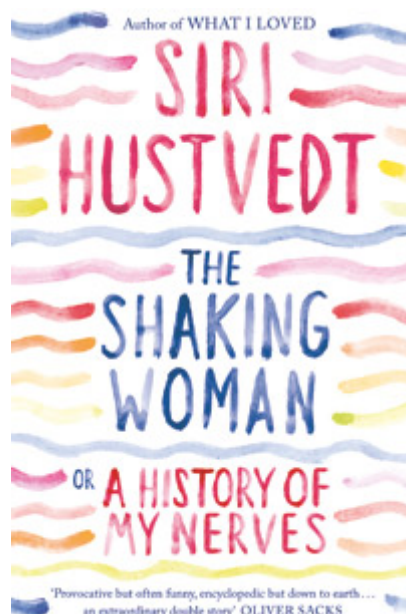

Skjelvende kvinne

PUBLISERT 5. april 2011

Siri Hustvedt | **The Shaking Woman or a History of My Nerves.** Hodder & Stoughton, 2010. 213 sider

I et foredrag på Litteraturhuset for et par år siden fortalte Siri Hustvedt at hun i forberedelsene til en bok hadde gjort undersøkelser rundt hvordan det er å være psykoterapeut. Hun var blant annet nysgjerrig på hva slags typer terapitimer som oppleves som mest ubehagelige for terapeuter. Er det terapi med pasienter som møter rusa til timene, de suicidale pasientene, eller de som gråter hele timen? Eller er det når det oppstår sterke overføringsreaksjoner til terapeuten? Etter å ha intervjuet mange psykologer og psykiatere fant hun ut at de fleste syntes at terapitimer med pasienter som er kjedelige, er de mest ubehagelige. Publikum, som for det meste var psykoterapeuter, humret og nikket bekreftende «Ja, det er jammen sant».

«Bokens røde tråd er en
nevrologisk detektivreise for å
finne årsaken til skjelvingene»

Denne betraktningen er Hustvedt i et nøtteskall: Hun ser på fenomener utenfra med et perspektiv som kombinerer dyp kunnskap og grundighet med en åpen, nysgjerrig tilnærming. Resultatet blir treffende beskrivelser der hun setter ord på tanker som mange kjenner seg igjen i, uten at man nødvendigvis har verbalisert dem selv. Dette går

igjen i mye av forfatterskapet hennes, som i barn–foreldre-dynamikken i *Det jeg elsket*, oppvekst i *En bønn for eros*, og ikke minst for terapeutlivet i *Når du ser meg*.

Nevrologisk detektivreise

To år etter farens død holder hun en minnetale for ham på universitetet der han arbeidet hele sitt liv. Plutselig begynner kroppen hennes å skjelve voldsomt og utenfor hennes kontroll. Hun blir redd og frykter at hun er i ferd med å få et epileptisk anfall. Men overraskende nok er stemmen hennes kontrollert, og hun fullfører talen med spastisk kropp og klar stemme.

Hendelsen fremstår som et mysterium for henne, selv med en forhistorie med merkelige auraer, stemmehøring, lammende migreaneanfall og hallusinasjoner. Bokens røde tråd er en nevrologisk detektivreise for å finne årsaken til skjelvingene. Dette blir ytterligere dramatisert ved at opplevelsen gjentar seg i senere taler. Hun oppsøker ulike typer behandlere, og opplever å få få ulike typer forklaringer – avhengig av deres fagfelt.

Beskrivelsene av hvordan fagpersoner ofte er marginaliserte av sin egen forestillingsverden, er mange og rike: «ideas grow, but they often grow in deep and narrow ditches». Samtidig som hun går til ulike utredninger, deltar hun på seminarer i deltaet rundt psykologi og nevrologi. På et av disse seminarene er det en mann som argumenterer sterkt for at empati ikke finnes, og det virker åpenbart for de tilstedeværende at han har en type autisme som gjør at han ikke opplever empati selv – noe som er blindt for ham. Dette er et ekstremt eksempel, men det illustrerer hvordan også en tilsynelatende objektiv fagperson ser verden gjennom sine personlige briller. Videre utforsker Hustvedt hvordan begrensningene av vedtatte språklige konstruksjoner kan hemme forståelsen av tilstander som faller utenfor de dominerende dualismene som kropp/sjel og frisk/syk.

Barndom og hukommelse

Boken krydres også av forfatterens forhistorie med ulike psykologiske tilstander som både en forbannelse i form av migrene, og en velsignelse i form av kreativitet og menneskelig sensitivitet. Blant annet skriver hun en innsiktsfull del om hukommelsens konstruktivitet spunnet rundt en barndomsepisode hos familien hjemme i Norge. Underveis på ferden trekker hun inn fascinerende kasushistorier fra medisin og psykologi som mulige paralleller til sitt eget mysterium. At hennes vitenskapelige refleksjoner er gode, bekreftes av Oliver Sachs' og Antonio Damasio's lovord på bokens omslag, sistnevnte beskriver boken som «wonderful».

Om Hustvedt finner svaret på mysteriet, bør jeg vel ikke røpe, det blir som å fortelle hvem som er morderen i en krimbok. Det viktigste svaret er kanskje uansett refleksjonene hennes rundt mulighetene for objektive svar og det sterkere behovet for en subjektiv mening i sitt eget liv. Med et narrativt tilsnitt aksepterer og erklærer hun at «I am the shaking woman».

Lars Dehli, privatpraktiserende i Oslo

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 48, nummer 4, 2011, side